

Komisja Etyki Komunikacji PAU

Dnia 26 czerwca 2019 roku powołano Komisję Etyki Komunikacji PAU. Komisja będzie działała w ramach Wydziału Filologicznego. Dotychczasowy Zespół Etyki Słowa Rady Języka Polskiego zakończył działalność. Na spotkanie w Krakowie, które prowadził dyrektor Wydziału Filologicznego, prof. Lucjan Suchanek, przyjechało kilkadziesiąt osób z całej Polski. Najpierw wybrano zarząd Komisji. Honorową Przewodniczącą została prof. Jadwiga Puzynina. Jednomyślnie wybrano również przewodniczącą Komisji – prof. Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. Annę Cegiełę. Wiceprzewodniczącymi zostały prof. Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska oraz prof. Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, dr hab. Dorota Suska. Na stanowiska sekretarza wybrano dr hab. Agnieszkę Walecką-Rynduch (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) oraz mgr Agnieszkę Jastrzębską (Uniwersytet Warszawski). W wyniku głosowania została również rozstrzygnięta sprawa liczebności Komisji. Postanowiono, że Komisja będzie liczyć nie więcej niż 30 członków, a około 100 osób będzie jej współpracownikami.

W czasach, gdy lekceważy się etyczne i obyczajowe normy postępowania się słowem, a agresja słowna, wulgaryzacja języka, nienawistna i niebezpieczna mowa są stale obecne w przestrzeni publicznej, obowiązkiem humanistów, a zwłaszcza filologów, jest reagowanie na ten stan rzeczy. Ani różnice w poglądach politycznych i religijnych, ani przekonania co do sposobów kształtowania ładu społecznego w Polsce nie muszą pogarszać stosunków międzyludzkich, zmieniać standardów

etyki komunikacji w polskiej wspólnocie. Przestrzeń publiczna i obecny w niej język stanowią dobro nas wszystkich. Na rzecz tego dobra wspólnego możemy działać solidarnie, ponad różnego typu podziałami i mimo dzielących nas różnic. Tego samego powinniśmy uczyć młodych ludzi.

Komisja Etyki Komunikacji podejmie kilka zadań naukowych i edukacyjnych. Planujemy organizację kilku konferencji. Pierwsza z nich będzie poświęcona rozmowie jako sytuacji, w której ludzie się spotykają, aby osiągnąć porozumienie z drugim człowiekiem. Zamierzamy także przygotować projekt zajęć edukacyjnych z zakresu etyki komunikacji dla uczniów i za pośrednictwem kuratorów wprowadzić takie zajęcia do szkół. W kilku regionach Polski odbyły się już spotkania na temat etyki komunikacji z nauczycielami i okazały się bardzo potrzebne.

Zwrócimy się również do rektorów uczelni wyższych o wprowadzenie etyki komunikacji jako obowiązkowego przedmiotu na wszystkich uczelniach. Mamy nadzieję, że w ten sposób po kilku latach zmienimy świadomość młodych użytkowników języka i ograniczymy chociaż w niewielkim zakresie nienawistną i niebezpieczną mowę w przestrzeni publicznej. Już teraz na kilku uczelniach w Polsce takie wykłady się odbywają i cieszą się ogromnym zainteresowaniem studentów.

Będziemy starali się popularyzować wiedzę o komunikacji w różnych środowiskach tak, aby przekonać ludzi do realizacji jej funkcji wspólnototwórczej i synergicznej. Będą nam w tym pomagać nasi współpracownicy spoza środowiska naukowego – nauczyciele, dziennikarze, redaktorzy i artyści.

ANNA CEGIEŁA

Uniwersytet Warszawski

Wydarzenia

Urodziłem się jako jeden z tych, którzy mają ciekawość świata...

Pamięci prof. Walerego Goetla (1889–1972)

w 130. rocznicę jego urodzin i 100 – lecie powstania Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie

JOANNA LASKOSZ

Kochany św. Mikołaju prosimy bardzo św. Mikołaja o teatrzyk albo liźwy. My poprawimy się ze wszystkich naszych błędów i będziemy grzeczni i posłuszni. Dla naszej Mamusi o kalosze prosimy, a dla Loci czapkę; dla Cioci też kalosze. Całujemy rączki Waluś i Ferduś

W dniu 16 X 2019 r. w Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie miał miejsce wernisaż wystawy poświęconej pamięci prof. Walerego Goetla – geologa, profesora i rektora Akademii Górniczej, a następnie Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, współtwórcy pogranicznych parków narodowych, „nestora polskich obrońców przyrody”¹, wreszcie miłośnika sportu, Tatr i góralszczyzny. By wspomnieć te najważniejsze, bowiem lista dokonań tego wyjątkowego człowieka jest imponująca. Podczas uroczystości głos zabrali m.in. wnuczka i wnuk prof. Goetla: Jadwiga i Piotr Chrzastowski, a całość uświetnił występ kapeli góralskiej pod przewodnictwem dr Stanisławy Trebuni-Staszela.

W roku 2019 obchodziliśmy 100-lecie powstania Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, a także 130. rocznicę urodzin Walerego Goetla, można rzec jednego z ojców tej znamienitej uczelni, którą w konspiracji, jako Szkołę Górniczo-Hutniczo-Mierniczą, sprawnie przeprowadził przez ciężkie czasy wojenne, a następnie rozbudował, nadał imię sławnego patrona i znacznie przyczynił się do tego, iż obecnie jest jedną z najlepszych uczelni w Polsce. Powyższe jubileusze dały asumpt do przygotowania wystawy o uczonego, zaś cenne materiały zachowane w spuściznie geologa w zbiorach Archiwum Nauki PAN i PAU² zachęciły do ukazania tej niezwykle zasłużonej postaci szerszemu gronu odbiorców.

Zacytowany wyżej list do św. Mikołaja, napisany przez Walego i jego młodszego brata Ferdynanda³ – to jedna z wielu wyjątkowych pamiątek, które prezentowano na wystawie. Ekspozycja ma charakter biograficzny, a do jej konstrukcji posłużył jeden z konspektów

► pierwszej, najpełniejszej wersji wspomnień *Pod znakiem optymizmu*⁴, obejmującej całe życie geologa. Zwiedzając ekspozycję, wędrujemy więc wraz z uczonym po niełatwych, ale jakże barwnych latach jego dzieciństwa i młodości. Już wtedy, będąc kilkuletnim chłopcem, zafascynował się światem sportu i gór. Wczesne wyprawy górskie przerodziły się z czasem w poważne prace geologiczne w Tatrach. Narty, kochery, składana lampka na świecę czy oryginalna apteczka z początku XX w. to zaledwie fragment sprzętu wspinaczkowego Walerego Goetla, przedstawiony na wystawie. Z kolei haftowana ręcznie koszulka AZS, rakietki do tenisa czy fotografie z meczów klubu piłkarskiego Cracovii ukazują działalność geologa w pierwszym na ziemiach polskich Akademickim Związku Sportowym, który współtworzył w 1908 r. W części dotyczącej Akademii Górniczo-Hutniczej na uwagę zasługuje wzruszający list dr Marii Spissowej⁵, w którym autorka podziękowała Waleremu Goetlowi za jego ciężką pracę i heroizm w czasie okupacji hitlerowskiej. Na wystawie nie mogło też zabraknąć eksponatów związanych z pracą na rzecz utworzenia pierwszych pogranicznych parków narodowych, jak również aktywnością geologa w towarzystwach naukowych i turystycznych oraz na polu ochrony przyrody. Zaś materiały z posiedzeń komisji plebiscytowej na Spiszu i Orawie oraz komisji do wyznaczenia granicy polsko-czechosłowackiej, na czele której stał Walery Goetel, to zasygnalizowany na ekspozycji ślad jego działalności politycznej.

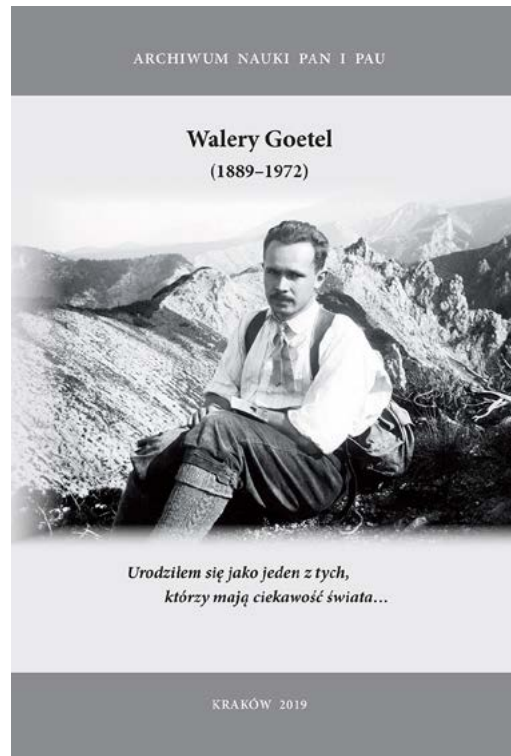
Unikatowe fotografie i karty pocztowe z podróży uczonego do Gruzji (1912), na Islandię (1927) czy do Afryki (1929), gdzie wraz z Jerzym Lothem⁶ jako pierwsi Polacy przemierzali ten kontynent od Przylądka Dobrej Nadziei do Aleksandrii to prawdziwa uczta dla globtroterów, ale także wszystkich, jak nasz bohater, urodzonych z ciekawością świata. Wspomniane fotografie to jedynie fragment dużej kolekcji znajdującej się w spuściźnie geologa. W tym miejscu warto dodać, iż znaczna część zdjęć została już zdigitalizowana i zamieszczona na portalu PAUart⁷. Zbiór ten jest systematycznie uzupełniany.

Ekspozycję zdobiły wielkoformatowe fotografie prof. Goetla, kalendarium oraz różnorodne pamiątki związane z życiem codziennym uczonego, wypożyczone dzięki uprzejmości jego wnuków.

Wystawie towarzyszył okolicznościowy album o życiu i działalności prof. Goetla, powstały na podstawie materiałów ze spuścizny geologa. Wydawnictwo dopełniły trzy artykuły dedykowane pamięci uczonego, a wśród nich m.in. refleksja osobista prof. Andrzeja Paulo o pierwszych spotkaniach z prof. Goetlem i jego sozologii.

Jedną z atrakcji wernisażu była również promocja kolejnej publikacji prof. Zbigniewa Wójcika poświęconej geologowi pt. *Walery Goetel (1889–1972). By w góry było po co chodzić. O turystyce, parkach narodowych i sozologii*, wydanej przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie. Sam autor po obejrzeniu wystawy umieścił taki oto wpis w Księdze Wystaw: „Mimo, że napisałem dwie książki o prof. Walerym Goetlu chętnie napisałbym trzecią na podstawie eksponatów z tej wystawy” – co najlepiej rekomenduje ekspozycję.

Wystawa cieszyła się dużym powodzeniem. W ciągu niespełna dwóch miesięcy zobaczyło ją ponad trzystu zwiedzających. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom wielu osób i organizacji, ekspozycja zostanie otwarta raz jeszcze w terminie **od 30 stycznia do 30 marca 2020 r.**

Równocześnie już dziś pragniemy zaprosić na kolejną wystawę, tym razem o podróżach Walerego Goetla, którą zaplanowano na jesień 2020 r. Powstanie we współpracy z wnukiem uczonego – dr inż. Piotrem Chrzęstowskim – zapalonym żeglarzem i podobnie jak dziadek – fotografem z zamitowania.

*Pokiel Tatry stojom
i Dunajec płynie
potel o Walerym
pamięć nie zaginie!*⁸

JOANNA LASKOSZ
Archiwum Nauki PAN i PAU

- 1 Witold Friemann (1889–1977) – polski kompozytor, który w 1971 r. napisał hymn na cześć Walerego Goetla – „Nestora polskich obrońców przyrody”.
- 2 Walery Goetel, Archiwum Nauki PAN i PAU, sygn. K III-36, spuścizna liczy obecnie ponad 25 m. b. akt.
- 3 Ferdynand Goetel (1890–1960) – pisarz i publicysta; prezes przedwojennego PEN Clubu, delegat Komisji Katyńskiej.
- 4 W. Goetel, *Pod znakiem optymizmu. Wspomnienia*, Kraków 1976.
- 5 Maria Spiss (1895–1982) – lekarz, pracownik naukowy, podczas wojny wraz z mężem pomagała rodzinom aresztowanych w 1939 r. profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Górniczej.
- 6 Jerzy Loth (1880–1967) – geograf, podróżnik i działacz społeczny.
- 7 PAU-art. – Katalog zbiorów artystycznych i naukowych Polskiej Akademii Umiejętności: <http://www.pauart.pl/app>
- 8 Fragment pamiątkowego wpisu zamieszczonego w Księdze Wystaw Archiwum Nauki przez dr Stanisławę Trebunię – Staszela, dr hab. Pawła Staszela i Stefana Majerczaka – prezesa Krakowskiego Oddziału Związku Podhalan.

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Marta Wyka, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Borowski, Andrzej M. Kobos, Piotr Malecki, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.